

МОЛОДІЖНА РАДА

РОЗДІЛ

1.

ПРОЕКТ «МОЛОДІЖНА РАДА»

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ
ЩОДО ФОРМУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО
ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

МОЛОДІЖНА РАДА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Вашій увазі пропонується поетапний план організації роботи з учнівською молоддю. Поданий нижче матеріал є лише пропозицією для дій, а не обов'язковою інструкцією. Тому кожен педагог може спланувати діяльність учнів, беручи до уваги контингент учасників, стан розвитку шкільного самоврядування, ситуацію у місцевій громаді тощо.

■ Організаційно-методичні засади

□ **Організація діяльності.** Діяльність щодо створення молодіжних організацій місцевого самоврядування може відбуватися як у рамках навчально-виховного процесу, у позашкільній та позакласній роботі, так і бути складовою роботи молодіжних громадських об'єднань, клубів тощо.

Проект «Молодіжна рада» може бути також інтеграційним середовищем для співпраці декількох навчальних закладів, що знаходяться в одному населеному пункті, районі чи мікрорайоні.

□ **Методи реалізації.** В основу організації такого виду діяльності покладено методику соціального проектування, яка спрямована на набуття досвіду громадянських дій та формування демократичної поведінки при вирішенні соціально-важливих проблем. Серцевиною методики соціального проектування є інтеграція та безпосереднє застосування набутих знань під час практичної проектної діяльності.

□ **Допомога дорослих.** Залучення молоді до активної діяльності у місцевій громаді неможливе без тісної та партнерської співпраці із дорослими. Важливим завданням педагога та адміністрації навчального закладу є попередня робота для налагодження співпраці з органами місцевого самоврядування, а саме інформування представників місцевої влади у необхідності та перспективності такої співпраці.

Така діяльність школярів потребує кваліфікованої та постійної допомоги вчителя, яка під час реалізації проекту

вкрай необхідна. Проте участь у проекті буде найбільш корисною для школярів у тому випадку, коли вчитель візьме на себе функції консультанта-порадника, а головну ініціативу у процесі його реалізації будуть проявляти учні.

До такої діяльності важливо залучати інших дорослих – батьків, вчителів школи, представників громадськості, засобів масової інформації тощо).

Працювати над проектом цілком самостійно без сторонньої допомоги учням буде складно. Тому необхідно сконцентрувати увагу саме на тих моментах, де школярі найбільше потребують допомоги дорослих, а саме:

-
- *Планування діяльності;*
  - *Вибір найбільш оптимальних шляхів розв'язання проблеми;*
  - *Прогнозування результатів діяльності;*
  - *Набуття навичок ділової комунікації;*
  - *Навчання презентації результатів діяльності;*
  - *Порівняння отриманих результатів із запланованими;*
  - *Об'єктивна оцінка виконаної роботи.*
-

Дорослі можуть поділитися власним життєвим досвідом, допомогти школярам відшукати різнобічні джерела інформації, посприяти у контакті із жителями громади, спеціалістами, представниками влади чи самоврядування. Проте вони не повинні виконувати основну роботу: писати за школярів листи, телефонувати від їхнього імені, готувати текстові матеріали чи ілюстрації тощо.

□ **Прогнозовані результати.** У процесі активної громадської діяльності в молоді виробляються практичні вміння та навички, а саме:

- **громадської активності** (здатність брати участь у суспільно важливих справах та ефективно співпрацювати на рівні місцевої чи національної громади);
- **співробітництва** (уміння співпрацювати з іншими у процесі спільного вирішення завдань проекту);
- **розв'язання проблеми, конфлікту** (вміння об'єктивно аналізувати різні конфлікти, залагоджувати їх, застосувати різні підходи до розв'язання проблем);
- **комунікативності** (оволодіння культурою спілкування, навичками її удосконалення, мовною етикою, збагачення словникового запасу);
- **критичного мислення** (уміння критично оцінювати різні джерела інформації, визнавати та долати стереотипи й упередження);
- **толерантності** (навички виваженого розв'язання проблем).

■ Крок 1 Створення ініціативної групи

Цей початковий етап роботи має на меті визначення чіткої організаційної структури подальшої роботи, а також набуття певних знань та вмінь, котрі необхідні школярам для компетентної суспільно активної діяльності у місцевій громаді.

Спочатку необхідно:

- допомогти учням чітко зрозуміти характер майбутньої роботи та її мету;
- ознайомити школярів із змістом такої діяльності та основними етапами її проведення;
- мотивувати учнів до подальшої діяльності (*набуття життєво необхідних у майбутньому дорослому житті знань та навичок, зробити добру справу для свого найближчого оточення, здобути авторитет та повагу серед шкільного колективу та місцевої громади, взяти участь у представленні результатів своєї роботи на регіональному чи загальноукраїнському рівні тощо*).

Якісна та продуктивна реалізація проекту значною мірою залежить від попередньої підготовки самих школярів, тобто наявності у них відповідних знань та вмінь.

Проведіть з лідерами учнівського самоврядування чи з активною групою учнів ділову гру «Якби я був мером міста (головою сільської ради)...» Це дасть Вам можливість з'ясувати, наскільки дана тема є актуальною для учнівської молоді, якими знаннями щодо діяльності органів місцевого самоврядування Ваші учні готові оперувати.

Допоможіть учням підготувати засідання дискусійного клубу, зокрема, підібрати питання, проблемні ситуації та можливі шляхи їх розв'язання. Це допоможе викликати інтерес підлітків до обговорення теми та підвищить їхню активність в дискусії, спрямує думку на пошук власних альтернативних рішень.

Бажано підготувати інформаційні матеріали, з яких школярі мають дізнатися про досвід співпраці учнівської молоді з органами учнівського самоврядування на території району, області (міста), країни, зарубіжжя.

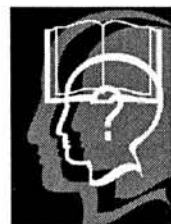
Не варто на цьому етапі лише критикувати діяльність місцевої влади та переходити на персоналії, а також брати для обговорення проблемні ситуації, для осмислення яких у підлітків може виявитися недостатньо життєвого досвіду.

З метою підготовки школярів до майбутньої діяльності варто запропонувати їм також певні завдання. Для їх виконання клас поділяється на окремі групи. Кожна із груп повинна підготувати інформацію, щодо одного з пунктів наступного переліку:

- про структуру органів державної та місцевої влади, сферу їхньої відповідальності та повноваження;
- про громадські організації, групи за інтересами, засоби масової інформації, які є найактивнішими у громадському житті Вашої місцевості, регіону;
- про технологією проведення опитування, анкетування та аналізу їх результатів;
- про основні правила ділового етикету (*написання листа, розмова по телефону, проведення ділової зустрічі тощо*);
- про найвагоміші досягнення, перспективи розвитку та найболючіші проблеми Вашого села, району, міста тощо.

Під час пошуку потрібної інформації учні можуть скористатися довідковою літературою, допомогою дорослих тощо. Обмін здобутими відомостями в класі під час наступного уроку (зустрічі) дозволить учням не лише отримати необхідні знання, але й згуртувати колектив для подальшої роботи над проектом.

Знайомити учнів з чинним законодавством краще у таких формах, які були б цікавими для них. Наприклад: моделювання структури чи ситуації, запитання-відповіді, складання понятійного апарату тощо.

■ Крок 2 Зв'язки із громадськістю. PR

Успішність проекту значним чином залежить від поінформованості громади про заплановану діяльність учнів. Налагодження товариських зв'язків з органами місцевого самоврядування, місцевими ЗМІ, громадськістю забезпечить не лише якісний початок співпраці, але й дасть можливість отримати добрих партнерів із числа небайдужих та зацікавлених громадян.

Щоб подальша діяльність у проекті була успішною, ініціативна група має:

- **обговорити** і спрогнозувати результат проекту загалом – якими є очікувані результати діяльності і які завдання стоять перед ініціативною групою;
- **ознайомитися** з нормативною базою місцевого самоврядування та поточною діяльністю органу місцевого самоврядування, його структурою та складом;
- **зустрітися з головою** чи депутатами сільської (селищної, міської) ради та ознайомити їх з проектом, його метою і очікуваними результатами;

- отримати принципову згоду на підтримку такої діяльності від адміністрації навчального закладу;
- розробити план дій та розподілити обов'язки.

На цьому етапі важливо визначити, яким чином найкраще поінформувати громаду про проект та його мету. Це можуть бути:

- ✓ допис у місцеву газету;
- ✓ виступ на радіо чи місцевому ТБ;
- ✓ підготовка листівок та їх розповсюдження;
- ✓ прес-конференція для старшокласників, вчителів, мешканців населеного пункту з участю представників органів місцевого самоврядування, журналістів ЗМІ.

Для забезпечення умов успішної діяльності ініціативної групи на цьому етапі педагогові важливо зустрітися з представниками місцевих органів самоврядування, донести до їх відома мету та завдання проектної діяльності підлітків, домовитися про підтримку ідеї та узгодити спільний план дій дорослих. Корисним буде дізнатися власне про проблеми, якими опікуються члени виконкому, дані про керівний склад місцевої ради, перспективи роботи тощо.

У випадку відмови від співпраці зі сторони представників місцевої влади, не варто лякати їх непередбачуваними наслідками молодіжної ініціативи, краще навпаки спільно обговорити, яким чином можна вирішити проблеми щодо виховання місцевої молоді.

■ Крок 3 Розробка установчих документів

Будь-яка публічна діяльність майбутніх учасників проекту має бути легітимною і регламентованою. Для цього можна розробити **Положення про Молодіжну раду, установчий документ**, який визначатиме повноваження створюваного органу, його структуру, форми і види діяльності, порядок прийняття рішень тощо. Цей документ має бути розглянутий, обговорений, доопрацьований та прийнятий новоствореним органом (с. 32).

Вдала педагогічна підтримка учнів на цьому етапі діяльності обумовить успіх подальших їх кроків. Тому можна розробити декілька зразків Положення про Молодіжну раду, подавши не повний текст документу, а лише його структуру. Можна запропонувати членам ініціативної групи розглянути всі можливі варіанти разом або в групах (парах).

Ознайомте з Положенням про Молодіжну раду старшокласників інших навчальних закладів населеного пункту, зініціюйте їх до спільної реалізації проекту.

Позитивним аспектом Вашої діяльності може стати також **Угода про**

співпрацю Молодіжної ради з органом місцевого самоврядування (с. 35). Текст цього документу необхідно попередньо узгодити з усіма членами Молодіжної ради, органом місцевого самоврядування, шкільною адміністрацією тощо.

Зверніть увагу на різні види діяльності, поясніть зміст роботи, наведіть приклади, з'ясуйте, які результати можна очікувати внаслідок активних дій.

■ Крок 4

Підготовка та проведення виборів депутатів Молодіжної ради

Проведення демократичних виборів дасть можливість сформувати дієвий молодіжний орган, який зможе забезпечити реальний вплив на життя у місцевій громаді.

Порядок формування Молодіжної ради має бути деталізований і відповідати основним положенням вітчизняного виборчого законодавства. Участь старшокласників населеного пункту у таких виборах може стати їх першим позитивним досвідом у формуванні представницьких органів.

Тому ініціативній групі потрібно:

- визначити порядок формування Молодіжної ради (рада може бути сформована через проведення виборів, делегування представників учнівського самоврядування/парламентів, через **обрання** представників на учнівських зборах тощо);
- підготувати **регламент** формування молодіжної ради на основі зразка про Молодіжну раду та беручи до уваги досвід роботи офіційних органів місцевого самоврядування;
- поінформувати **адміністрацію навчального закладу, органи шкільного самоврядування**, учнів школи про місце, дату і час проведення виборів;
- провести висунення кандидатур від класу, школи чи шкільних колективів того чи іншого населеного пункту;
- провести агітацію, використавши різні засоби: листівки, виступи, прес-конференції, дебати.

Вибори мають бути прозорими, а процедура максимально наближеною до закріпленої законодавчо. Для цього необхідно:

- ✓ *визначити склад та обов'язки виборчої комісії, провести навчання, підготувати бюлетені зі списком кандидатів;*
- ✓ *скласти списки тих, хто братиме участь у голосуванні;*
- ✓ *підготувати відповідно обладнані приміщення;*
- ✓ *провести голосування;*
- ✓ *підвести підсумки та оголосити результати голосування, склавши відповідний протокол;*
- ✓ *призначити день, час та місце першого засідання новообраної Молодіжної ради.*

Більш детальна інформація про методику проведення молодіжних виборів подана в розділі 4 (див. с. 44).

■ Крок 5. Практична діяльність Молодіжної ради

Проведення організаційного засідання Молодіжної ради.

Метою такого засідання є формування як самої Молодіжної ради, засад її діяльності, так і визначення напрямків роботи і шляхів досягнення мети.

На такому засіданні можна:

- прийняти Положення про Молодіжну раду;
- затвердити структуру керівного складу Молодіжної ради та її підрозділів (комісій, служб, департаментів тощо);
- визначити пріоритетні напрямки діяльності.

Важливо організувати зустріч новообраних депутатів Молодіжної ради з керівним складом органу місцевого самоврядування. На такій зустрічі можна обговорити та підписати **Угоду про співпрацю з органами місцевого самоврядування** (зразок див. с. 35).

Необхідно широко інформувати громадськість про початок діяльності Молодіжної ради (наприклад, це можуть бути: інформаційна листівка, прес-реліз, прес-конференція, виступ на радіо чи місцевому телебаченні, повідомлення на інтернет-сайті місцевої громади).

Педагог має здійснювати роль координатора у співпраці Молодіжної ради з органами місцевої влади, шкільним колективом чи місцевою громадою. Водночас не потрібно виконувати ту роботу, з якою школярі зможуть справитися самостійно. Оптимальний баланс допомоги дорослих та ініціативи юних є важливим показником високого педагогічного ефекту такого виду діяльності.

Юні активісти, представники Молодіжної ради у ході своєї діяльності можуть зіткнутися із низкою проблем, наприклад, такого характеру:

- ✓ *представники влади неохоче надають інформацію про рішення засідань виконкому чи сесії;*
- ✓ *школярі не отримали згоди на їхню участь у сесії місцевого органу самоврядування;*
- ✓ *керівники місцевої влади забороняють Молодіжній раді оприлюднювати рішення влади та власні альтернативні;*
- ✓ *ініціатива молоді сприймається деякими посадовцями як «несерйозна гра дітей», що заважає дорослим, тощо.*

Тому радимо вчителю попередньо сформувати групу підтримки зі складу депутатів місцевої ради, членів виконкому, членів місцевої громади (батьки учнів або працівники освіти, медицини, культури, котрі не байдужі до проблем виховання учнівської молоді). Ці люди із розумінням поставляться до такої діяльності, будуть готові підтримати пропозиції юних громадян. Це забезпечить реальний зв'язок між представниками Молодіжної ради та місцевих органів самоврядування.